

Comentariul operei Catastrofa scrisa de Liviu Rebreanu- prima parte

Tematica si formulele estetice ale romanelor se schiteaza in linii mai ferme sau mai superficiale in nuvelele prozatorului. George Gana considera ca aceste creatii au ajuns "victime" ale operei romanesti si au fost judecate prin raportare la capodoperele romancierului. G. Calinescu vede in nuvele desene ale unor detalii realizate de un pictor ce exerseaza pentru o imensa panza a vietii voit rudimentare. Criticul crede insa ca din aceste "dibuiri de detaliu" se vor naste ample constructii arhitectonice.

Privita autonom, nuvelistica lui Rebreanu se inscrie in directia prozei de observatie sociala si psihologica exterioara, ce re-creaza din gesturi si vorbe banale, din situatii obisnuite lumea rurala, imprimandu-i o materialitate masiva, bolovanoasa, chiar brutala. Nuvelele au favorizat insusirea unei atitudini detasate si stapanirea unui stil narativ obiectiv. O alta zona investigata, lumea razboiului, a permis exersarea procedeeilor analizei psihologice asupra unor constiinte surprinse in situatii-limita, generatoare de crize.

Nuvela Catastrofa (1921) ilustreaza un caz de infrangere a unei constiinte mediocre antrenare intr-o drama mai presus de resursele sale. Este cazul unui ofiter roman din armata austro-ungara care, nevoit sa lupte contra armatei romane, traieste o chinuitoare dilema si imposibilitatea optiunii salvatoare.

David Pop, ofiter in rezerva, ardelean instarit datorita unui tata zgarcit, intelectual fara studii indestulatoare, mostenise de la tatal sau iubirea de tihna si sangele rece cu care se descurcase in viata. Isi imbraca uniforma militara in ocazii solemne pentru a impresiona, adopta o atitudine concilianta si neutra fata de romani si maghiari, nu se arata interesat de problemele sociale sau politice, dar cand izbucneste razboiul pleaca fara intarziere pe front sa-si faca "datoria". Lupta pe mai multe fronturi cu credinta incurajatoare ca cel ce-si face datoria nu are de ce sa se teama. Intalnirea cu vechiul prieten Alexe Candale ii trezeste oarece indoieli, dar confruntarea cu realitatea razboiului reinstaleaza credinta in adevarata datorie. Cand ajunge pe frontul romanesc, se declanseaza criza. Emil Oprisan si Alexe Candale ii ofera doua modele de atitudine in dilema: datorie - frate roman. Comandant al unei grupe de mitraliere, David Pop se afla fata in fata cu soldatii romani, si sentimentul national se dovedeste mai puternic decat oricand. Insa in timpul atacului ordona masinal sa se traga. Nu are puterea sa opreasca uciderea fratilor romani, dar isi doreste sa fie ucis de gloantele lor. Un ofiter roman il va impusca, neluand in seama ultimele lui cuvinte: "datoria... frate... roman". Replica romanilor cade necrutatoare: "Ne omorasi cinci ceasuri cu mitraliera si acuma mai zici ca esti frate?... Grijania si anafura ta de caine!".

Catastrofa lui David Pop isi are cauza intr-o mentalitate si un stil de viata pe care le socotea aducatoare de liniste. El crede ca are o capacitate deosebita de a se adapta realitatii, adoptand o atitudine pasiva si refuzand sa caute probleme in existenta sa. In razboi isi impune un principiu ce

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

nu ii poate zdruncina sistemul de valori: datoria. In felul acesta personajul isi conserva mai departe mediocritatea. In situatia-limita - confruntarea directa cu romanii - atitudinea sa devine dilematica. David Pop ar dori sa ramana "omul mic al datoriei" fata de un stat care ii asigura tihna, dar ar vrea si sa gaseasca intelegere din partea romanilor doar pentru ca le este frate.